

Varför är du lutheran?

Varför är du lutheran? För min del är det en legitim fråga eftersom jag har växt upp i två andra samfund och beslutet att bli lutheran var en fråga om att ta ställning. Fast jag kan inte säga att det började med teologin. Det började med liturgin. Det fanns en dragningskraft i lugnet, i det repetitiva, i musiken och framförallt i att nattvarden stod i centrum.

Under teologiutbildningen fick jag en gedigen introduktion i grunderna i Luthers och lutherskt tänkande. Men det var de katolska lärarna som hade störst inflytande på mitt teologiska tänkande. Det var inte katolsk teologi i sig som påverkade mig. Det var det att just dessa lärare visade på hur pluralistisk den kristna traditionen är och hur angelägna de teologiska frågorna kan bli om man utgår ifrån att vi inte slutgiltigt kan förstå det gudomliga och att förståelsen av Gud därför är mångfaldig. Som student i teologi präglades jag av att teologi inte i första hand är konfessionell i meningen avgränsad till vissa teman eller underordnad vissa begrepp eller förståelser. Teologi handlar om att reflektera över tron. Och om det ska bli trovärdigt kan det bara göras i förhållande till andras tänkande i Bibeln, traditionen, samtiden, och i förhållande till omvärlden och mitt eget liv.

Sedan hände något. När jag återvände till universitetet, efter några år i prästtjänst, och fortsatte att studera feministisk teologi blev jag plötsligt varse att många av de teologer jag läste och mötte kämpar med delvis andra teologiska problem än vad jag gör, eftersom de hör till andra konfessioner. Mötet med en professor, som förlorat sin tjänst för att hennes kyrka inte godkände hennes teologi, gjorde skillnaderna väldigt konkreta. Och

frågan om när kvinnor och lhbtq-personer ska kunna vigas till präster eller biskopar är förstås fortfarande ett centralt problem för människor i vissa kyrkor. Jag upptäckte att min lutherska identitet kändes mer självklar och att jag är mer tacksam över den än vad jag riktigt insett.

Inom den akademiska teologin, liksom i många kyrkor, finns det idag en stark dragning till det förreformatoriska, till fornkyrklig och medeltida teologi och spiritualitet. Den rörelse som kallas radikalortodox hävdar att reformationen var början till upplysningen och därmed till hela den moderna eran och alla de problem den har fört med sig. Det mänskliga förnuftet tog trons plats och människan och de inomvärldsliga förklaringarna ställdes i centrum. Tron på Gud var inte längre självklar utan ifrågasatt och teologin tvingades ut på okänd mark när den avkrävdes andra former av argument för att det är rimligt att tro på Gud. Därför behöver vi backa bandet för att på nytt forma teologi som leder till samhörighet med Gud och människor, anser de radikalortodoxa.

Jag delar uppfattningen att det finns flera problem med den moderna kulturens individcentrerade tänkande och övertro på förnuftet. Men jag menar att både reformationen och upplysningen är avgörande för mycket gott som vi också har uppnått i vår tid, inte minst det mått

av jämlikhet som vi hittills åstadkommit. En annan sak som för mig är viktig med just den lutherska teologin är samtidighetsperspektivet. Det finns till exempel i tanken om att vi är både rättfärdiga och syndare, liksom i föreställningen om att vi är både fria och andras tjänare samtidigt. Gud har räddat oss och gett oss frihet men vi lever ändå här och nu. Det innebär att vi både begår fel och har ett ansvar att bortse från oss själva för att bistå andra. Jag förstår detta som ett sätt att uttrycka att livet rymmer det motstridiga och därför är komplext. I förlängningen av det är det oundvikligt att det uppstår olika uppfattningar om hur detta liv ska förstås och hanteras. Tillvaron är pluralistisk och det kommer vi inte undan genom att återvända till kyrkans rötter.

Det har kanske framgått att teologin är en livsnerv för mig. Av den anledningen har jag alltid tyckt att predikan är en av höjdpunkterna i gudstjänsten. Nuförtiden är jag dock alltid med mina barn i söndagsskolan under predikan. Jag har knappt hört en vanlig predikan på flera år. Nu är det nattvarden som bär igen. Hur mycket det än finns att säga däremellan så börjar och slutar min lutherska identitet i liturgin.

LOVISA NYMAN

Präst i Svenska kyrkan, doktorand i systematisk teologi, Lunds universitet